

Nieuw beleid beloont prestaties boeren

Per jaar ontvangen Nederlandse boeren ongeveer 900 miljoen euro aan inkomensvoetstukken van de Europese Unie, wat een forse impuls aan de plattelandseconomie betekent. De EU wil deze middelen anders gaan verdelen. Het ministerie van LNV heeft in september in de Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020 aangegeven deze visie te volgen, en de agrarische ondernemers te gaan belonen voor maatschappelijke prestaties. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen waardevolle en minder waardevolle regio's. Dat levert interessante vragen op over de criteria die gehanteerd gaan worden.

De inkomensvoetstuk gaat op de schop om verschillende redenen. Er gaat bijvoorbeeld relatief veel geld naar grote boeren die het ook redden zonder inkomensvoetstuk. Ook bouwt de EU het markt- en prijsbeleid af, en wil ze de toeslagen meer koppelen aan maatschappelijke doelen. Het kabinet heeft de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandbeleid opgetekend in de zogeheten Houtskoolschets. Daarin wordt ervoor gekozen om maatschappelijke prestaties van agrarische

Vooraf boeren in een waardevol gebied zullen beloond worden

ondernemers zichtbaar te belonen. Het gaat dan met name om zorg voor landschap, natuur, milieu en dierenwelzijn. Er zal daarbij een onderscheid in regio's worden gemaakt; vooral boeren die in een maatschappelijk waardevol gebied produceren, zullen beloond kunnen worden.

Zij dragen immers bij aan gewenste maatschappelijke waarden, zoals landschap, milieu en natuur.

Een van de vragen die daarbij opkomen is hoe je tot een rechtvaardige verdeling van middelen over Nederlandse regio's komt. Een criterium dat gehanteerd wordt is de mate waarin er sprake is van natuurlijke handicaps of waardevolle gebieden. Voorbeelden hiervan zijn Nationale Landschappen en bufferzones rond Natura 2000-gebieden. Maar is in dat geval

louter de ligging van een bedrijf binnen de grenzen van een beleidscategorie voldoende voor extra beloning? Tijdens een debat over het nieuwe beloningstelsel van Netwerk Platteland op 5 november gaf Hans Brand van LNV aan dat de prestaties wel aan doelen van gebieden moeten worden gekoppeld. Ondernemers krijgen dus niet per definitie meer omdat ze in een bepaald gebied zitten. Een ander criterium dat gehanteerd wordt voor de verdeling van de middelen is het verrichten van collectieve, bijvoorbeeld groen-blauwe diensten, door een individueel bedrijf. Hierin is de beloning rechtstreeks gekoppeld aan de inspanning. Een voor de hand liggend bezwaar van dit criterium is dat het controle, toezicht en administratie vergt.

Een gevolg van het nieuwe systeem zal hoe dan ook zijn dat een aanzienlijk deel van de 900 miljoen euro naar een deel van Nederland gaat. Om het in perspectief te plaatsen: per jaar wordt in Nederland 70 miljoen euro aan EU-middelen aan plattelandontwikkeling besteed.

Verwacht mag dan ook worden dat het nieuwe stelsel een positief effect heeft op natuur- en landschapswaarden in de betreffende gebieden. Of er ook negatieve effecten zijn, met name buiten de waardevolle gebieden, valt nog te bezien. Tijdens het debat op 5 november werd ook het mogelijk effect op de grondprijzen genoemd, wat grote gevolgen voor de plattelandseconomie zou kunnen hebben.

De nieuwe verdeling van inkomensvoetstukken zal 2014 in werking moeten treden. In 2009 zal het kabinet een standpunt innemen over de Nederlandse invulling ervan, en voor 2013 de eerste stappen zetten. Er zullen daarvoor nog enkele lastige keuzes moeten worden gemaakt, die zichtbare consequenties zullen hebben voor het Nederlandse platteland.

VERSLAG DEBAT

Meer informatie en een verslag van het debat 'Waarden voor je geld' op www.netwerkplatteland.nl

Melkveehouders doen ideeën op bij een mestvergistingsinstallatie.

Op zoek naar een klimaatvriendelijke veehouderij

De laatste vijftien jaar bracht de melkveesector de uitstoot van broeikasgassen al met twintig procent terug. Kunnen we nog méér bereiken, vragen sommige veehouders zich af. In het project 'Klimaatvriendelijke melkveehouderij' van CLM onderzoeken ze samen welke maatregelen goed inpasbaar zijn in hun bedrijfsvoering. Een innovatief project.

De belangrijkste broeikasgassen die melkveebedrijven uitstoten zijn niet alleen CO₂, maar ook methaan, dat onder meer vrijkomt bij opslag van mest, en lachgas, dat ontsnapt bij bodembewerkingen. Maatregelen die deze emissies kunnen tegengaan zijn afhankelijk van de bedrijfsvoering en de bodemgesteld, en lopen zeer uiteen, van aanpassing van het voer tot minder scheuren van grasland of het gebruik van biodiesel als brandstof. In het project 'Zien is geloven – klimaatvriendelijke melkveehouderij' van CLM bespreken op dit moment groepen van telkens acht boeren in vier regio's in Nederland welke maatregelen goed in de praktijk toe te passen zijn.

DATABASE VERNIEUWENDE PROJECTEN

Netwerk Platteland beheert een projectendatabase van innovatieve praktijken. Meld uw project bij ons aan via het invulformulier op de website van de projectendatabase op www.netwerkplatteland.nl.

Het project geeft de veehouders allereerst inzicht in de hoeveelheid broeikasgas die hun eigen bedrijf uitstoot per kilogram melk, via het invullen van een zogenoemde 'klimaattat'. Martijn Muskens, melkveehouder uit Druten, stond ervan te kijken hoeveel broeikasgas de veehouderij produceert. 'Dat was mij een veel andere boeren niet zo bekend. Omdat het klimaat op dit moment een belangrijk onderwerp is, wil ik graag weten welke maatregelen ik kan nemen om dat te verbeteren. Het liefst natuurlijk maatregelen die ook gunstig uitpakken voor mijn bedrijf.' Muskens is inmiddels een paar veelbelovende maatregelen op het spoor. Een daarvan is het verlengen van de levensduur van melkkoeien. 'Oudere koeien zijn efficiënter dan jongvee, dus dat scheelt in de methaanemissie. We hebben net een studielclubje opgericht dat gaat bekijken hoe we die levensduur kunnen verlengen, bijvoorbeeld door aanpassingen aan de huisvesting of aan het voer.' Hij ziet ook toekomst in alternatieve energiebronnen: 'In de laatste bijeenkomst van het project hebben we gekeken naar een mestvergister. Zoiets zouden we goed met een aantal boeren samen kunnen opzetten.' De zoektocht naar effectieve maatregelen is niet altijd eenvoudig, merkt Muskens, want sommige ingrediënten lijken in strijd met eisen die de bedrijfsvoering of de maatschappij stelt. 'Voor het klimaat is het beter geen kunstmest te gebruiken, omdat de productie ervan veel energie kost. Maar de EU-regelgeving laat het gebruik van dierlijke mest beperkt toe. Dat zijn dingen die we goed op een rij moeten zetten.'

→ Meer informatie en verslagen van bijeenkomsten op www.clm.nl. Daar verschijnt in december ook een nieuwsbrief met de uitkomsten van het project.